

Financieel startdocument Noardeast-Fryslân

2019-2021

Versie 22 juni 2018

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Uitgangspunten voor Noardeast-Fryslân.....	4
2.1. Uitgangspunten in het kader van de bestuurlijke fusie	4
2.2. Financiële beleidsuitgangspunten	5
2.3. Technische uitgangspunten	6
2.3.1. Algemeen	6
2.3.2. Technische begrotingsparameters.....	6
2.4. Meicirculaire gemeentefonds.....	6
3. Ontwikkelingen in Noardeast-Fryslân.....	7
3.1. Regiodeal	7
3.2. Eneco.....	8
3.3. Nieuwe ontwikkelingen onvermijdbaar	9
3.3.1. Frictiekosten	9
3.3.2. Autonome ontwikkelingen	9
3.3.3. Bijdrage FUMO en VRF	10
3.3.4. Vervangingsinvesteringen ICT	10
3.4. Sociaal domein	13
3.4.1. Formatie	13
3.4.2. Effect realistisch ramen	15
3.4.3. Eenmalige buffer	16
3.5. Harmonisatie effecten	17
3.5.1. Bezuinigingstaakstelling.....	17
3.5.2. Harmonisatie begrotingen	18
3.6. Evaluatie Organisatie en Formatie plan.....	19
3.6.1. Effecten gedekt binnen de loonsom.....	19
3.6.2. Weeffouten	19
3.6.3. Afslanken management op basis van de Besturings- en Organisatiefilosofie (BOF)	19
3.6.4. Nieuwe (wettelijk verplichte) functies	20
3.6.5. Verschuiving werkzaamheden openbare werken	20
3.7. Bestuurlijke fusie.....	22
3.7.1. Effecten algemene uitkering.....	22
3.7.2. Bestuurskosten.....	22
3.7.3. Bestuursondersteuning	22
3.7.4. Voorziening wachtgeld	23
4. Financiële positie Noardeast-Fryslân.....	24
4.1. Financiële positie structureel	24
4.2. Financiële positie eenmalig middelen	27
4.3. Herindelingsvergoeding	29
Bijlage 1: Bestemmingsreserves Noardeast-Fryslân	31

1. Inleiding

Voor u ligt het financiële startdocument Noardeast-Fryslân. Dit document geeft de financiële ruimte van de nieuwe gemeente Noardeast-Fryslân weer. In 2018 is al een gezamenlijke perspectiefnota opgesteld. De documenten hebben als doel de nieuwe gemeente een gezonde financiële start te laten maken. De wet Arhi stelt deze voorwaarden.

We zijn als DFK-colleges weer een grote stap verder naar het bouwen aan de nieuwe gemeente. In dit startdocument wordt een herberekening gemaakt naar aanleiding van de uitgangspunten die u hebt meegegeven voor Noardeast-Fryslân. Daarbij wordt o.a. inzicht gegeven in de berekening van de financiële structurele ruimte voor nieuw beleid, de frictiekosten, de herindelingsbijdrage en de algemene uitkering.

De herindelingscommissie Noardeast-Fryslân bespreekt deze notitie. Ook in de afzonderlijke raden zal hij ter bespreking worden gebracht. Over het document zal geen besluitvorming plaatsvinden.

2. Uitgangspunten voor Noardeast-Fryslân

2.1. Uitgangspunten in het kader van de bestuurlijke fusie

Op 13 december 2016 hebben de drie colleges van burgemeester en wethouders van Dongeradeel, Ferwerderadiel en Kollumerland c.a. (DFK) op drie onderwerpen uitgangspunten geformuleerd in het kader van onderlinge financiële afstemming. Op 17 januari 2017 zijn deze uitgangspunten in een brief aan de provincie vastgelegd. In de raadsbijeenkomst op 8 februari 2017 zijn de uitgangspunten met u gedeeld.

Hieronder zijn de vastgestelde en met de provincie overeengekomen uitgangspunten weergegeven. De uitgangspunten hebben betrekking op het financieel perspectief (structureel en eenmalig), de reserves en voorzieningen, het beheer van kapitaalgoederen, de lokale lasten en het nieuwe beleid. Bij het opstellen van de perspectiefnota 2018-2021 is voldaan aan de uitgangspunten.

De financiële uitkomsten van deze uitgangspunten zijn bij het opmaken van het financiële perspectief 2019-2022 opnieuw bepaald.

1. *Kapitaalgoederen beheer:*

In 2017 is er een Quick scan gedaan op de kapitaalgoederen. Deze Quick scan geeft inzicht in het areaal kapitaalgoederen, de onderhoudsstaat en de onderhouds- en vervangingsbehoefte (noodzakelijk voor het opstellen van beheerplannen) van de DFK gemeenten. Onderhoudsniveau C is het uitgangspunt voor het bepalen van het toekomstige onderhoudsniveau. Uitgezonderd begraafplaatsen, sportvelden, Winkelgebieden / Binnenstad, Beweegbare bruggen, Onkruidbestrijding, Recreatieve plaatsen, welke op onderhoudsniveau B worden gesteld. Vanwege de financiële positie was het niet mogelijk om bij Ferwerderadiel in de begroting 2018 het volledige bedrag voor achterstallig onderhoud ten opzichte van niveau C te reserveren. Van de benodigde € 2,6 miljoen is € 1,6 miljoen gereserveerd waardoor het tekort op basis van de Quick scan € 1,0 miljoen is. Om te kunnen voldoen aan de uitgangspunten van de Quick scan wordt in de begroting 2019 de bestemmingsreserve met € 1,0 miljoen verhoogd ten laste van de algemene reserve om te kunnen voldoen aan het afgesproken uitgangspunt.

2. *Harmonisatie lokale lasten:*

Aan de harmonisatie van de lokale lastendruk is hoge prioriteit toegekend. Richtpunt is een gemiddelde lastendruk ten opzichte van de lastendruk 2017 van de huidige drie gemeenten. In de begroting 2018 is de eerste stap gezet om tot harmonisatie te komen. Bij de begroting 2019 volgt de tweede stap. Bij het opstellen van dit startdocument is nog geen zicht op wat de gevolgen voor 2019 zijn.

3. *Kostendekkende tarieven:*

Voor het berekenen van de tarieven rioolheffing en afvalstoffenheffing wordt vanaf 2018 uitgegaan van volledige kostendekking. Vanaf 2018 is harmonisatie op dit punt toegepast. Voor het berekenen van het tarief afvalstoffenheffing en rioolheffing worden vanaf 2019 de kosten kwijtschelding in het tarief opgenomen als onderdeel van het uitgangspunt van volledige kostendekking.

4. *Saldo meerjarenraming 2019-2022:*

De geraamde resultaten van de (meer)jarenramingen van de drie afzonderlijke gemeenten over de jaren 2017 t/m 2020 in de programmabegrotingen van 2017 mogen in de vast te stellen programmabegroting voor Noardeast-Fryslân geen lagere uitkomst hebben.

5. *Bezuinigingen:*

Er worden in de komende twee jaar zo nodig realistische bezuinigingen doorgevoerd zodat er geen algemene taakstelling tot bezuinigingen wordt neergelegd bij de nieuwe gemeente. In 2018 hebben er bezuinigingen plaatsgevonden, voor 2019 is dit vooralsnog niet nodig. Op personeel ligt nog wel de bezuinigingstaakstelling oplopend van 7 ton naar 2,1 miljoen. Later in dit document wordt hier verder op ingegaan.

6. Korting algemene uitkering:

De te realiseren financiële ruimte op de ambtelijke- en bestuurlijke organisatie door de herindeling wordt als eerste gereserveerd ter dekking van de korting op de algemene uitkering als gevolg van de fusie;

7. Nieuw beleid:

Voor de het perspectief 2019-2022 is er geen nieuw beleid aangedragen, dit conform gemaakte afspraken. Begin 2019 kan de nieuwe gemeenteraad een besluit nemen over eventueel nieuwe ontwikkelingen.

8. Budget sociaal domein:

In de DFK begroting vanaf 2019 wordt er geen onderscheid meer gemaakt tussen middelen benodigd voor het Sociaal Domein en Algemene middelen. Er wordt gewerkt met realistische ramingen voor het Sociaal Domein. In de perspectiefnota 2018-2021 is een eerste stap gezet. Voor 2019 zijn er weer meer cijfers uit het verleden bekend, waardoor er nauwkeurigere ramingen ontstaan.

9. Weerstandscapaciteit:

De minimale omvang van de algemene reserves zal op 1-1-2019 gelijk zijn aan de berekende weerstandscapaciteit volgens algemeen geaccepteerde methodiek en op basis van een reëel inzicht in het gemiddelde van de geïnventariseerde risico's van de gezamenlijke gemeenten. In 2018 is een eerste stap gezet.

10. Buffer sociaal domein en Grex:

In de begroting 2019 van de DFK gemeenten moet voldoende buffer worden aangehouden (volgens een algemeen geaccepteerde methodiek) voor het Sociaal Domein en is de risicoreserve voor de grondexploitaties op peil.

11. Eenmalige kosten fusie:

Er wordt een nauwkeuriger inschatting gemaakt van de éénmalige kosten die voortvloeien uit de bestuurlijke fusie zodat inzicht bestaat in de besteding van de middelen uit de éénmalige uitkering uit het Gemeentefonds ten behoeve van herindeling. De ontvangen uitkering van het Rijk wordt gereserveerd voor dit doel en wordt daarvoor in een bestemmingsreserve herindeling gestort. Dit betreft een saldo reserve waar jaarlijks het resultaat aan toegevoegd of onttrokken wordt. De kosten die door de gemeenten zijn voorgefinancierd t.b.v. de ambtelijke fusie mogen eerst in mindering worden gebracht op de eenmalige uitkering ten gunste van de algemene reserve.

2.2. Financiële beleidsuitgangspunten

De provincie heeft als toezichthouder een wettelijke plicht om gemeentelijke begrotingen te toetsen op structureel en reëel evenwicht. De toets vindt eerst plaats op het begrotingsjaar en indien deze niet in evenwicht is moet aangetoond worden dat het evenwicht uiterlijk in de laatste jaarschijf van de meerjarenraming wordt hersteld. Hierbij mag geen sprake zijn van een opschuivend meerjarenperspectief waarbij in de opvolgende begrotingen alleen de laatste jaarschijf sluit. Het is dus belangrijk om het begrotingsjaar structureel in evenwicht te hebben en houden.

Voor het financieel beleid wordt daarom als uitgangspunt genomen dat er ruimte voor nieuw beleid aanwezig is met als randvoorwaarde dat er sprake is van een structureel en reëel sluitende begroting en dat daarnaast de algemene reserve gedurende de hele begrotingsperiode aan de minimum vastgestelde randvoorwaarde moet voldoen.

2.3. Technische uitgangspunten

2.3.1. Algemeen

De algemene technische uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2019 zijn:

- De raming van lasten en baten van bestaand beleid vindt plaats op basis van analyses en niet uitsluitend op basis van inflatie indexering.
- De raming van gemeentelijke bijdragen aan externe instanties (zoals de GR NEF) vindt plaats op basis van de meest recente begrotingen van deze partijen.
- Voor de meerjarenbegroting wordt geraamd op basis van constante prijzen.
- Structurele lasten worden gedekt door structurele baten en incidentele baten zijn voornamelijk dekkingsmiddel voor incidentele lasten.
- De algemene reserves en de weerstandscapaciteit voldoen aan normen die zijn gebaseerd op een risico analyse (op te nemen in de paragraaf risicobeheersing en weerstandsvermogen).
- De financierings- en schuldpositie en het kasstroomsaldo voldoen aan de normen van de Economische Monetaire Unie (EMU) en de Wet HOF.
- Door middel van de in de begroting opgenomen onderhoudsplannen wordt te allen tijde ruimte gelaten voor onderhoud van kapitaalgoederen conform de door de raad vastgelegde kwaliteitsniveaus.
- Vrijvallende kapitaallasten van vervangingsinvesteringen met betrekking tot de bedrijfsvoering blijven beschikbaar voor noodzakelijke vervangingen in de bedrijfsvoering.

2.3.2. Technische begrotingsparameters

Bij het opstellen van de begroting wordt uitgegaan van de volgende parameters.

Begrotingsparameter	Aan te houden waarde
Prijseffect bij interne budgetten (m.b.t. de leveringen binnen de gemeente)	Geen vaste aanpassingen, maximaal conform de prognose van de HCPI (geharmoniseerde consumentenprijsindex) 2019 van het Centraal Planbureau (CPB) in het Centraal Economisch Plan (CEP) van maart 2018: 2,4%.
Prijseffect bij externe budgetten (uitgaven)	Geen vaste indexering, eveneens maximaal conform CPB prognose van de HCPI 2019: 2,4%.
Rente % (voor interne verrekeningen: kosten kort geld, rekenrente reserves, kapitaallasten)	Uitgegaan wordt van het conform BBV bepalingen berekende omslagpercentage. Voor 2018 is deze vastgesteld op 2,1%
CAO loonstijgingspercentage (betreft stijging bovenop periodieke loonstijging)	Loonvoet sector overheid op basis van CBP CEP raming maart 2018: 3,5%.

2.4. Meicirculaire gemeentefonds

De meicirculaire 2018 informeert de gemeenten over de omvang en de verdeling van de algemene uitkering, de integratie-uitkeringen – inclusief die voor het sociaal domein - en de decentralisatie-uitkeringen uit het gemeentefonds voor de jaren 2018 en verder. Daarnaast bevat de circulaire informatie over andere financiële onderwerpen die voor de gemeenten van belang zijn.

De effecten voor iedere individuele gemeente moeten doorgerekend worden. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van het programma Frontin PAUW. De circulaire is 31 mei uitgekomen.

Door middel van een memo brengen we u op de hoogte van de effecten van de Meicirculaire. Het effect op de algemene middelen is echter wel meegenomen in de financiële onderbouwing van dit financiële startdocument.

3. Ontwikkelingen in Noardeast-Fryslân

3.1. Regiodeal

Het Netwerk Noordoost, de regionale samenwerking in Noordoost Fryslân tussen zes gemeenten (Achtkarspelen, Dantumadiel, Dongeradeel, Ferwerderadiel, Kollumerland, Tytsjerksteradiel), de provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân, heeft de afgelopen jaren samen met maatschappelijke en economische partners in de regio gewerkt aan de sociaaleconomische programmering van de regio. Op 17 juli 2017 hebben 42 partijen, die actief zijn binnen de regio Noordoost Fryslân, afgesproken gezamenlijk met het Rijk te investeren in de economische structuur van de regio met het sluiten van een Regiodeal. De eerste fase van de Regiodeal is in uitvoering en deze loopt tot eind 2018 door.

De partijen in de regio willen samen uitvoering geven aan fase 2 van de Regiodeal: de economische versnellingsagenda. Het Rijk heeft voor regiosamenwerking € 950 miljoen beschikbaar gesteld, waarvan een substantieel deel bestemd is voor deze vorm van regiosamenwerking.

De Versnellingsagenda “Noordoost Friese economie in de versnelling” bestaat uit een negental business cases binnen drie programmalijnen: Onderwijs en Arbeidsmarkt, Innovatie en Ondernemerschap en Doorontwikkeling Regionale Samenwerking.

Deze business cases vormen gezamenlijk het economisch vliegwiel om te komen tot een beoogde groei van het bruto regionaal product (BRP) van € 400 miljoen in 2025. Met het maatregelenpakket is een investering van € 57 miljoen gemoed in de periode tot 2025. Naast de groei van het BRP wordt, in een situatie van vergrijzing en ontgroening van de beroepsbevolking, ingezet op behoud van het huidige aantal arbeidsplaatsen met daarbij nadruk op een forse kwalitatieve verbetering. In zijn geheel worden op onderstaande indicatoren de volgende (regionale) streefwaarden nagestreefd.

Indicator	streefwaarde (2025)
BRP	€ 2,7 mld. (+ € 400 mln.)
Aantal banen	30.600 fte (stabilisatie)
Beroepsbevolking werkzaam op hoger beroepsniveau	het verschil tussen Noordoost Fryslân en het Nederlands gemiddelde is afgenomen tot maximaal 5%-punt.
Gemiddeld besteedbaar inkomen	het verschil is afgenomen tot maximaal € 1.500 (prijspeil 2015)
Schoolverlaters	in Noordoost Fryslân ontvangen relatief gezien evenveel leerlingen een vmbo diploma als landelijk

De Versnellingsagenda is tot stand gekomen in nauwe samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers (drie o's). Er zal een uitvoeringsplatform, bestaande uit vertegenwoordigers van de drie o's, sturing geven aan de uitvoering van de regiodeal.

De € 57 miljoen aan investeringen zal door zowel de overheid (gemeenten, Provincie, Rijk, Europa) als onderwijs en bedrijfsleven worden gedragen. Voor de gemeenten in Noordoost Fryslân wordt een bijdrage verwacht van € 6 miljoen over 6 jaar. Naar rato van het aantal inwoners komt dit neer op een totale bijdrage van € 2,2 miljoen voor Noardeast-Fryslân. In het financiële perspectief is dit bedrag nog niet meegenomen. Het is aan de raad van Noardeast-Fryslân om daar begin 2019 een klap op te geven. Wel tonen we in het financiële perspectief aan dat er genoeg incidentele ruimte in de Algemene reserve is om deze € 2,2 miljoen te kunnen dragen.

3.2. Eneco

Een meerderheid van de aandeelhouders – die ongeveer 75% van de aandelenportefeuille vertegenwoordigen - van Eneco hebben het principebesluit genomen hun aandelen van de hand te doen. De aandeelhouderscommissie heeft daarom een traject ingezet om de aandelen te verkopen dan wel een beursgang van Eneco mogelijk te maken. De aandeelhouders gaan in een latere fase een definitief besluit nemen over een verkoop of beursgang.

Het proces van verkoop ondervindt op dit moment vertraging. De aandeelhouderscommissie wil het proces samen met de RVC en RVB van Eneco doorlopen, maar binnen Eneco zijn fricties ontstaan in de samenwerking tussen de RVC, de RVB en de Ondernemingsraad. Het is op dit moment niet duidelijk wanneer een definitief besluit door de aandeelhouders kan worden genomen.

In het door de aandeelhouderscommissie verstrekte consultatiedocument is een indicatie gegeven van de mogelijke waarde van de aandelen bij verkoop of beursgang. Het gaat in totaal om een bedrag tussen € 2,45 en € 2,85 miljard, gemiddeld een bedrag van € 540,- per aandeel. De DFK gemeenten bezitten 26.870 aandelen en dat betekent dat het - indicatief - voor Noardeast-Fryslân bij een besluit tot verkoop zou kunnen gaan om een bedrag van € 14,6 miljoen.

Als gevolg van een eventuele verkoop hoeft Noardeast-Fryslân toekomstige investeringen niet te financieren met leningen. Indien we als uitgangspunt hanteren dat de bespaarde rente van het niet hoeven aantrekken van leningen het structurele voordeel is van de verkoop en we gaan uit van onze omslagrente van 2,1% dan levert het bedrag van € 14,6 miljoen de gemeente jaarlijks € 306.000 aan bespaarde rente op.

Daartegenover staat dat de gemeente geen dividendopbrengsten meer ontvangt. De dividend uitkering Eneco over 2017 was € 50 miljoen, waarvan € 337.000 ten gunste van de DFK gemeenten. Uitgaande van een structureel dividend van € 337.000 voor Noardeast-Fryslân zou de eventuele verkoop resulteren in een structureel tekort van € 24.000. Omdat de verkoopprijs nog onzeker is worden de gevolgen van een eventuele verkoop nog niet geëffectueerd in deze financiële startnotitie.

Het aandelenbezit staat voor de verkrijgingsprijs op de gemeentelijke balans. Voor de DFK gemeenten samen gaat het om een beperkt bedrag van € 11.118. Hierdoor is dus sprake van een aanmerkelijke stille reserve en een éénmalige boekwinst bij een eventuele verkoop van naar inschatting € 14,6 miljoen. Deze winst kan worden herbestemd voor andere doeleinden dan wel worden toegevoegd aan de gemeentelijke reserves.

Omdat er sprake is van een omvangrijke inkomende cashflow en eventuele herbestemmingen in een latere fase zullen plaatsvinden, zal een eventuele verkoop belangrijke consequenties hebben voor de liquiditeitspositie en schuldpositie van de gemeenten op de korte termijn en afhankelijk van de keuzes in fasering van de verkoop en herbestemming ook voor de langere termijn.

De huidige raden zijn verdeeld over een verkoop van de aandelen Eneco. Twee raden zijn voor verkoop en één raad is tegen de verkoop van de aandelen. Het is aan de nieuwe raad van Noardeast-Fryslân om de belangen af te wegen en een besluit te nemen.

3.3. Nieuwe ontwikkelingen onvermijdbaar

Na het vaststellen van de begroting 2018-2020 zijn er ontwikkelingen uit bestaand beleid die van invloed zijn op de financiële positie van Noardeast-Fryslân. Deze ontwikkelingen hebben een verplicht karakter en zijn daardoor onvermijdbaar.

3.3.1. Friciekosten

Garantietoelagen ambtelijke fusie:

De garantietoelagen zijn structureel € 53.000 lager dan in 2018 geraamd, dit levert voor Noardeast-Fryslân een structureel voordeel van € 40.000 op.

Bovenformatief personeel ambtelijke fusie:

Vanuit de ambtelijke fusie is er ook sprake van bovenformatief personeel. Deze kosten neem we incidenteel mee omdat ervan wordt uitgegaan dat de bovenformativiteit tijdelijk is en binnen korte tijd wordt opgelost. Voor 2019 is dit geraamd op € 444.000, het aandeel van Dantumadiel bedraagt hierin € 116.000.

Bovenformatief personeel bestuurlijke fusie:

Door de bestuurlijke fusie worden ook frictiekosten gemaakt als het gaat om de secretarissen omdat deze functies komen te vervallen bij de "oude" gemeenten. De ingeschatte frictiekosten bedragen € 282.000.

De frictiekosten van zowel de ambtelijke als ook de bestuurlijke fusie worden gedekt uit de herindelingsvergoeding.

x € 1.000	I/S	2019	2020	2021
<i>Garantietoelagen ambtelijke fusie:</i>				
Friciekosten GR DDFK (garantietoelagen € 705k i.p.v. € 758k)		49	53	53
Friciekosten voordeel aandeel Dantumadiel		-13	-13	-13
Friciekosten voordeel Noardeast-Fryslân	S	36	40	40
<i>Bovenformatief personeel ambtelijke fusie:</i>				
Friciekosten bovenformatief personeel, alleen 2019 ambt. fusie		-444	0	0
Friciekosten bovenformatief personeel, aandeel Dantumadiel		116	0	0
Friciekosten ambt. fusie aandeel Noardeast-Fryslân	I	-328	0	0
Dekking uit herindelingsvergoeding	I	328	0	0
<i>Bovenformatief personeel bestuurlijke fusie:</i>				
Friciekosten bovenformatief personeel, alleen 2019 bestuurlijke fusie	I	-282	0	0
Dekking uit herindelingsvergoeding	I	282	0	0

3.3.2. Autonome ontwikkelingen

Voor het bepalen van de prijs- en loonstijgingen hanteren wij de maart rapportage van het Centraal Economisch Plan (CEP). Dit zijn ook de cijfers die door het Rijk worden gebruikt voor de Meicirculaire Gemeentefonds 2018. Het CEP gaat voor 2019 uit van een prijsstijging van 2,4% en voor loonkosten 3,5%. Hier tegenover staat de compensatie in de Algemene uitkering van 2,4% die in de meicirculaire is meegenomen.

x € 1.000	I/S	2019	2020	2021
Autonome stijging loonkosten (3,5%)	S	-880	-880	-880
Autonome prijsstijging (2,4%)	S	-469	-477	-480
Kostenstijging per saldo:		-1.349	-1.357	-1.360

3.3.3. Bijdrage FUMO en VRF

Stijging op basis van begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen worden structureel verwerkt in de begroting.

FUMO

In de Ontwerpbegroting 2019 is een nieuwe financieringssysteem uitgewerkt. Deze systematiek zorgt ervoor dat alle overhead wordt verrekend met de basistaken. Hierdoor worden de plustaken goedkoper en aantrekkelijker voor de deelnemers. Risico is dat de verdeeldheid weer toeneemt tussen de deelnemers omdat de deelnemers die ervoor gekozen hebben geen plustaken af te nemen, hier nu voor "gestraft" worden. Deze ontwikkeling komt de ingezette koers FUMO 2.0 niet ten goede. Om die reden is er door de DDFK-gemeenten een zienswijze ingediend om af te zien van deze nieuwe financieringssysteem, hierdoor is de hoogte van de bijdrage nog onzeker en daarom als pm. post opgenomen.

Het over brengen van taken naar de FUMO is in dit document niet verwerkt. Mochten er taken overgaan naar de FUMO dan zal daarmee ook formatie mee overgaan.

VRF

De volgende inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen vanuit het taakveld veiligheid (Crisisbeheersing en Brandweer) zijn financieel doorvertaald in het voorliggende financiële kader voor de periode 2019 – 2022.

Dekkingsplan 2.0

In oktober 2017 is het Dekkingsplan 2.0 vastgesteld. In de kaderbrief 2018 – 2021 is een aantal financiële risico's in het kader van het dekkingsplan voorzien, waarvan de exacte omvang pas kon worden vastgesteld na gereedkoming ervan. In de kaderbrief 2019 – 2022 wordt dit nader gespecificeerd:

1. Een uitzetting van € 700.000 per jaar voor de jaren 2019 en 2020 t.b.v. vakbekwaam worden, vrijwilligersvergoeding en de gerealiseerde besparing;
2. Een uitzetting van € 440.000 per jaar voor de jaren 2021 – 2026 voor de kapitaalslasten;
3. E.e.a. leidt bij ongewijzigd beleid tot een tekort op de kapitaalslasten van € 2.200.000 in 2025;
4. De bestemming van de verwachte incidentele overschotten in 2018 en 2019 zullen in een later stadium door middel van een begrotingswijziging worden voorgelegd.

De Veiligheidsregio c.q. GGD Fryslân vraagt voor de instroom van asielzoeker structureel € 150.000 extra voor de sector Jeugdgezondheidszorg in zijn begroting 2019 en verder.

De hogere bijdrage voor de VRF wordt financieel verwerkt in deze startnotitie.

x € 1.000	I/S	2019	2020	2021
Hogere bijdrage FUMO	S	pm	pm	pm
Hogere bijdrage VRF	S	-97	-97	-128

3.3.4. Vervangingsinvesteringen ICT

Bij de overgang van de ICT naar de GR DDFK gemeenten (met uitbesteding aan Leeuwarden) zijn de investeringsbudgetten niet mee overgegaan. Dit betekent dat als er voor de ICT vervangingsbudget nodig is er op dit moment geen budget bij de GR DDFK gemeenten aanwezig is. Vanaf 2019 gaat de GR DDFK gemeenten op in de nieuwe gemeente Noardeast-Fryslân. Vanwege de samenwerking met de gemeente Leeuwarden en de harmonisatie van systemen wordt er gewerkt aan een strategische planning betreffende ICT vervangingen. Omdat dit nog niet gereed is, is voor het jaar 2019 is een uitvraag gedaan naar welke systemen vervangen moeten worden zodat de bedrijfsvoering niet in gevaar komt. De effecten van deze vervangingen worden meegenomen in deze startnotitie. In de begroting wordt tevens het uitgangspunt meegenomen dat vrijvallende kapitaal- en onderhoudslasten met betrekking tot ICT beschikbaar blijven voor ICT vervangingsinvesteringen.

x € 1.000	I/S	2019	2020	2021
ICT vervangingsinvesteringen		-63	-64	-65
ICT vervangingsinvesteringen bijdrage Dantumadiel		17	17	17
ICT Vervangingsinvesteringen deel Noardeast-Fryslân		-46	-47	-48
Dekking stelpost vervangingsinvesteringen		46	47	48
Totaal	S	0	0	0

3.3.5. ICT Programma digitaal werken

Het werken met het PDW was al tijden een punt van zorg. Het PDW voldoet niet aan de verwachtingen en er zijn technische en juridische risico's gesignaleerd. De verhoudingen met de leverancier zijn verslechterd, waardoor oplossingen en verbeteringen niet meer zijn te verwachten. Samen met de gemeente Leeuwarden is daarom besloten om een nieuwe aanbesteding op te starten voor een nieuw zaakstelsel.

Omdat de kans aanwezig was dat het huidige PDW uitvalt, is er in een vroeg stadium gezorgd voor een noodplan. Door de recente ontwikkelingen met de leverancier is besloten om uit voorzorg het noodplan verder te ontwikkelen tot een bruikbaar systeem. Het systeem, dat PlanPlus heet, wordt gecontroleerd en gefaseerd beschikbaar gesteld aan gebruikers. Planplus is een tijdelijke oplossing voor de periode tot ingebruikname van een nieuw zaakstelsel. De ingeslagen weg van het digitaal en zaakgericht werken blijven we volgen.

Er is in samenwerking met de gemeente Leeuwarden en de Waadhoeke een kostenopzet gemaakt voor het aan te besteden systeem. Er zullen enerzijds eenmalige kosten voor de inrichting en implementatie gemaakt moeten worden en anderzijds zijn er structurele onderhoudskosten en kapitaallasten. Voor deze laatste kosten is er binnen de begroting van Noardeast-Fryslân dekking aanwezig.

x € 1.000	I/S	2019	2020	2021
ICT Programma Digitaal werken incidenteel		-891	0	0
ICT Programma Digitaal werken incidenteel bijdrage Dantumadiel		234	0	0
ICT Programma Digitaal werken incidenteel deel Noardeast-Fryslân	I	-657	0	0
ICT Programma Digitaal werken structureel		-307	-277	-277
ICT Vrijval lasten door vervanging systemen en reeds aanwezige dekking		217	268	268
ICT programma digitaal werken structureel bijdrage Dantumadiel		24	2	2
ICT Programma Digitaal werken incidenteel deel Noardeast-Fryslân		-66	-7	-7
Dekking stelpost vervangingsinvestering		66	7	7
Totaal	S	0	0	0

3.3.6. Bijdrage Shared ServiceCentrum Leeuwarden (SSC)

De bijdrage voor de dienstverlening van het Shared Servicecentrum bedraagt in 2018 naar verwachting ongeveer € 1.550.000. Dit is ruim 4 ton hoger dan de structurele bijdrage die hiervoor in de begroting is opgenomen (€ 1.135.000). De hogere bijdrage aan het Shared Servicecentrum is hoofdzakelijk het gevolg van het gestegen aantal werkplekken en verstrekte mobiele devices ten opzichte van de eerder uitgevoerde berekeningen. Tegelijkertijd is recentelijk de eigen ICT-begroting nogmaals goed tegen het licht gehouden met als gevolg dat de overschrijding van 4 ton voor bedrag van € 195.000 kan worden opgevangen binnen de begroting. Per saldo betekent dit in 2018 een uitzetting van € 235.000 van de ICT-begroting.

Er zijn recentelijk gesprekken gevoerd met het Shared Servicecentrum om de verrekenings-systematiek te verbeteren. Op basis hiervan is het de verwachting dat de bijdrage vanaf 2019 met ongeveer € 100.000

zal stijgen ten opzichte de bijdrage 2018. Schommelingen in aantallen werkplekken (bijv. als gevolg van de fusie) zullen als gevolg van de nieuwe verrekening systematiek minder impact hebben op de hoogte van de structurele bijdrage.

x € 1.000	I/S	2019	2020	2021
Hogere bijdrage SSC		-530	-530	-530
Dekking binnen huidige begroting		195	195	195
Hogere bijdrage SSC bijdrage Dantumadiel		88	88	88
Totaal hogere bijdrage SSC	S	-247	-247	-247

3.4. Sociaal domein

In de begroting van Noardeast-Fryslân wordt in 2019 geen onderscheid meer gemaakt tussen middelen beschikbaar voor het Sociaal Domein en Algemene middelen en wordt uitgegaan van realistische ramingen voor het Sociaal Domein (wat benodigd is).

Vanaf de start decentralisatie van het sociaal domein is er veel personeel ingehuurd ten laste van uitvoeringsbudgetten. In het begin was niet duidelijk welke omvang in formatie nodig was om het werk aan te kunnen en in welke functies precies. Ook bij het opstellen van het Organisatie en Formatie Plan is beperkt formatie opgenomen voor de nieuwe taken binnen het sociaal domein. Nu dit inzicht na drie jaar wel aanwezig is door de doorontwikkeling in het sociaal domein wordt de inhuur situatie omgezet in formatie. Dit kan door per 2019 uitvoeringsbudget structureel om te zetten in formatieruimte. Hierna volgt een overzicht van de formatie die aanvullend nodig is om de gewenste dienstverlening te kunnen bieden.

3.4.1. Formatie

Funcities per team	Toelichting	Omvang	Kosten
Team Ynkomen			
- Consulent Inkomen (functie poortwachter)	Deze functie staat niet in het O&F-plan. Zorgt voor een juiste begeleiding van jongeren tot werk of scholing. Dit heeft zoveel effect gehad vorig jaar dat we het landelijk percentage van het goed doorverwijzen ruim overstijgen (landelijk 5 %, DDFK 10 %)	1,5 fte	€ 94.000
- Consulent schulddienstverlening	Uitbreiding formatie om uitvoering beleidsplan schulddienstverlening 2.0 in te bedden, te dekken uit lagere uitvoeringskosten bijzondere bijstand.	1,5 fte	€ 94.000
Gebietsteam 18+			
- Coördinator complexe casuïstiek	Deze functie staat niet in het O&F-plan, maar is nodig om medewerkers te coachen bij complexe problematiek. Bij complexe zaken is de coördinator een spil in het team en de organisatie.	1 fte	€ 90.000
- Regisseur Wmo	Uitbreiding van de bestaande formatie op basis van de huidige ervaringen met de zorgvragen om hogere caseload aan te kunnen.	0,8 fte	€ 57.000
- Bureaudienst	Deze functie staat niet in het O&F-plan. Nodig om bij de eerste melding een goede vraagverheldering te kunnen doen en de klant zo goed mogelijk intern of extern door te geleiden. Biedt tevens meer ruimte voor caseload. Optimalisatie dienstverlening en processen, functie wordt gezamenlijk met Gebietsteam Jongerein ingericht.	1,5 fte	€ 106.000
Gebietsteam Jongerein			
- Bureaudienst	Zie hierboven	1,5 fte	€ 106.000
- Regisseur Jeugd	Uitbreiding van de bestaande formatie op basis van de huidige ervaringen met de zorgvragen om hogere caseload aan te kunnen.	8 fte	€ 568.000
- Gedragswetenschapper	Deze functie staat niet in het O&F-plan. Inzetten van een gedragswetenschapper bij kernbeslissingen is een verplichting in de jeugdwet. De gedragswetenschapper biedt ondersteuning aan de medewerkers in het Gebietsteam.	1 fte	€ 79.000
- Consulent Jeugd	Uitbreiding van de bestaande formatie op basis	2 fte	€ 125.000

Funcities per team	Toelichting	Omvang	Kosten
	van de huidige ervaringen met de zorgvragen t.b.v. afhandelen beschikkingen en kortdurende interventies.		
- Coördinator complexe casuïstiek	Deze functie staat niet in het O&F-plan, maar is nodig om medewerkers te coachen bij complexe problematiek waar kinderen bij betrokken zijn. Bij complexe zaken is de coördinator een spil in het team en de organisatie.	1 fte	€ 90.000
- Medewerker administratieve ondersteuning	Deze functie is niet opgenomen in het O&F-plan, omdat het Gebiedsteam Jongerein nieuw is. Ontlasten van de medewerkers in het team m.b.t. administratieve zaken.	0,5 fte	€ 25.000
Team Wmo			
- Consulent Wmo plus coördinatie module	De coördinatie module is nieuw in dit team. Noodzakelijk voor een goede werkbeheersing, werkverdeling, bewaking van wachtlijsten en coaching.	0,44 fte	€ 35.000
- Consulent Wmo	Uitbreiding van de bestaande formatie op basis van de huidige ervaringen met de zorgvragen om hogere caseload aan te kunnen.	5 fte	€ 314.000
- Medewerker administratieve ondersteuning	Uitbreiding van de bestaande formatie in het O&F-plan op basis van de huidige ervaringen. Ontlasten van de medewerkers in het team m.b.t. administratieve zaken.	0,5 fte	€ 25.000
Beleid Meidwaan en Soarch			
- Beleidsondersteuning (functie webredacteur)	Uitbreiding van de bestaande formatie in het O&F-plan voor invulling een nieuwe taak/functie t.b.v. het beheer van de website www.noordoosthelpt.nl .	0,3 fte	€ 19.000
- Kwaliteitsmedewerker	Uitbreiding van de bestaande formatie op basis van de huidige ervaringen en borging van adviezen uit de interne en accountantscontroles.	1 fte	€ 71.000
- Beleidsmedewerker sociaal domein	Uitbreiding formatie om uitvoering beleidsplan schulddienstverlening 2.0 in te bedden, te dekken uit lagere uitvoeringskosten bijzondere bijstand.	0,89 fte	€ 70.000

Totaal

Het totaal van alle bovenstaande wijzigingen in de formatie bedraagt € 1.968.000. De bijdrage van Dantumadiel bedraagt € 516.000 (26,22%). Het restant voor Noardeast-Fryslân van € 1.428.000 kan worden opgevangen binnen de bestaande budgetten van het sociaal domein.

x € 1.000	I/S	2019	2020	2021
O&F-plan, aanpassing sociaal domein		-1.968	-1.968	-1.968
Aandeel Dantumadiel in loonkosten sociaal domein		516	516	516
Dekking binnen budgetten in het sociaal domein		1.452	1.452	1.452
Structureel effect aanpassen O&F-plan sociaal domein	S	0	0	0

3.4.2. Effect realistisch ramen

Eén van de uitgangspunten voor de begroting van Noardeast-Fryslân is dat vanaf 2019 geen onderscheid meer gemaakt wordt tussen middelen benodigd voor het Sociaal Domein en Algemene middelen. De intentie is te werken met realistische ramingen voor het Sociaal Domein. Bij de begroting 2018 is hier een eerste stap in gemaakt. Echter door de aanwezigheid van onzekerheden is er een structurele buffer opgenomen van € 1,5 mln.

We zien ook op dit moment nog ontwikkelingen binnen het sociaal domein die een negatief effect hebben op de beschikbare financiële middelen:

- We krijgen steeds meer zicht op de daadwerkelijke *doelgroepen* en welke inzet daarbij nodig is (en welke groepen nu nog niet of onvoldoende bediend worden, maar waar we wel een verantwoordelijkheid hebben). Daarbij blijkt dat er ook in onze regio sprake is van complexe problematieken. Voor een deel ligt de inzet daarvoor bij externe partijen (inkoop-, of subsidierelaties of anderszins), maar voor een groot deel ook bij onze interne organisatie.
- De ramingen in de begrotingen 2018 zijn op een aantal punten te laag geweest. De begroting 2018 is opgesteld met de op dat moment beschikbare informatie. Deze informatie is tot stand gekomen in een periode waarin vier ambtelijke organisaties samengevoegd werden. Elke organisatie had nog haar eigen werkwijze waardoor informatie op verschillende manieren zijn verwerkt. Het gevolg hiervan is dat de 'reële' ramingen 2018 nog niet accuraat waren. Met de kennis van nu moet dit voor 2019 aangepast worden.
- Inzetten op preventie maakt ook dat we meer "zien" en eerder signalen opvangen die wijzen op een ondersteuningsbehoefte. Zoals uit de cijfers van het CBS en het Fries Statistiek Bureau blijkt is de doelgroep Jeugd in het werkgebied DFK een kwetsbare groep. Vooral zijn er zorgen door drugs en alcoholgebruik. Dit kan leiden tot een hoger gebruik van jeugdzorg.
- Er wordt veel gebruik gemaakt van *jeugdhulp*. Het opleidingsniveau van de betrokkenen is vaak laag wat participatie niet makkelijker maakt. De cijfers laten een groot gebruik van regelingen zien. Het is nog steeds lastig om goed inzicht in de actuele kosten te krijgen omdat ook aanlevering van gegevens van derden nog niet volledig betrouwbaar is. Onze eigen administratie wordt wel steeds actueler. De verplichtingen over 2015, 2016 en 2017 zijn bij het opstellen van de jaarrekening 2017 zo goed mogelijk in beeld gebracht en mede basis voor de meerjarenraming 2019. Het aantal aanvragen jeugd is de afgelopen jaren wel gestegen. Deze stijging is een gevolg van het beter in beeld hebben van de gezinnen. De opdracht *één kind één plan* krijgt nu langzamerhand vorm. De financiële gevolgen van de nieuwe resultaatgerichte inkoopmethodiek worden gemonitord.
- In het visiedocument "samen leven, zorg voor elkaar" is voor wat betreft de WMO ingezet op het realiseren van een sociale structuur in de omgeving. Deze zogenoemde *algemene voorzieningen* vragen een aanpak die die we als gemeente telkens verder uitrollen. Het verbinden van al bestaande voorzieningen aan de nieuwe vormen van zorg vraagt een transitie van de hele gemeente. Er is deze jaren vooral ingezet op het voorkomen van uitval van zorg. De bestuurlijke vragen die horen bij het wel of niet in stand houden van voorzieningen zal de komende jaren gaan spelen. We zien een duidelijke tendens waarin meer gebruik wordt gemaakt van beschikbare voorzieningen.

Uit de bovenstaande opsomming blijkt dat er nog de nodige ontwikkelingen zijn die de ramingen voor 2019 beïnvloeden ten opzichte van de begroting 2018. Dit resulteert in een verhoging van verschillende budgetten in het sociaal domein van € 1.437.000. De aanwezige buffer wordt daarom in 2019 ingezet om de negatieve bijstellingen van de ramingen op te vangen.

De buffer was echter ook bedoeld voor het ontwikkelen van nieuw beleid. Hiervoor is nu nagenoeg geen financiële ruimte. Wat inhoudt dat ook voor het sociaal domein nieuwe wensen opgevoerd dienen te worden in de jaarlijkse perspectiefnota, zodat de raad dan een integrale afweging kan maken. Een voorbeeld daarvan is de aanpak van de onderkant van de arbeidsmarkt en het inzetten op meedoen/participatie (naar vermogen) van onze inwoners met een uitkering. Dit vraagt nog aanvullende middelen. Hiervoor zal een aanpak met begroting worden voorgelegd.

x € 1.000	I/S	2019	2020	2021
Effect realistisch ramen sociaal domein		-1.437	-1.442	-1.402
Inzet deel buffer van 1,5 mln. bestemd voor onzekerheden en nieuw beleid		1.437	1.442	1.402
Structureel effect realistisch ramen sociaal domein	S	0	0	0

3.4.3. Eenmalige buffer

Besloten is om per 1 januari 2018 te werken met één bestemmingsreserve sociaal domein. De hoogte van deze reserve is bepaald op 10% van de omvang van het sociaal domein (exclusief welzijnsbudgetten, kwijtschelding, de WSW en Re-integratie). Voor 2019 zou deze reserve € 4,337 miljoen moeten bedragen. De reserve posities bedragen per 31 december 2017 voor resultaatbestemming € 6,776 miljoen. Bij de resultaatbestemming wordt voor een bedrag van € 2,458 miljoen uit de reserves gehaald voor afrekeningen jeugdhulp over voorgaande jaren wat resulteert in een saldo van € 4,318 miljoen. Dit is nagenoeg gelijk aan de benodigde € 4,337 miljoen op basis van 10% van de omvang van het sociaal domein. Voorgesteld wordt daarom om de reserve sociaal domein voor 2019 te bepalen op € 4,318 miljoen.

3.5. Harmonisatie effecten

3.5.1. Bezuinigingstaakstelling

Bij de start van de DDFK-organisatie was beoogd dat vanaf 2019 drie jaar lang structureel € 700.000 bespaard zou kunnen worden, cumulatief oplopend tot € 2.100.000.

Gelet op de gesignaleerde investering die nodig is voor het optimaliseren van de dienstverlening, de geïnventariseerde knelpunten en de consequenties van de evaluatie van het O&F-plan, is het niet realistisch te verwachten dat in de start- en opbouwfase van de nieuwe organisatie de komende twee jaren al besparingen gerealiseerd kunnen worden. Er zal juist sprake moeten zijn van het investeren in de organisatie in deze periode.

Wel is het zo dat na een aantal jaren de voordelen van een grotere organisatie voelbaar en merkbaar moeten worden. Dat kan zijn in de vorm van besparingen, maar ook door een grotere kwaliteit, beter mee kunnen bewegen van de organisatie met bestuurlijke ambities en / of door meer zaken in eigen huis uit te voeren.

De beoogde besparingen zijn deels gebaseerd op een in 2015 gestart onderzoek naar een vijfjaren formatieplan. Dit plan is door enkele ontwikkelingen (bijvoorbeeld beoogde besparingen t.g.v. een goed functionerend PDW) deels achterhaald. Ondanks dat goed geadmistreerd wordt welke taken als nieuwe taken (t.g.v. wetgeving of bestuurlijke wensen) door de organisatie worden opgepakt en welke taken worden afgestoten om zo zicht te houden op wisselingen in de formatie, blijft het arbitrair om te beoordelen of de beoogde besparingen realistisch zijn.

Daarom is met het DB als koers gekozen in te zetten op een in 2020 uit te voeren benchmark, waarin taken, ambities en formatie van de organisatie voor Noardeast-Fryslân en Dantumadiel afgezet worden tegen die van andere, vergelijkbare, gemeenten.

Om die reden wordt voorgesteld de beoogde besparingen van jaarlijks € 700.000 in de begrotingen 2019 en 2020 en 2021 twee jaar uit te stellen en in 2020 een benchmark uit te voeren en op basis daarvan te duiden wat consequenties voor toekomstige besparingen dan wel anderszins te duiden voordelen van de ambtelijke fusie zijn.

x € 1.000	I/S	2019	2020	2021
Harmonisatie effecten, begrotingen DFK				
Doorschuiven Bezuiniging 2 jaar		-700	-1.400	-2.100
Aandeel Dantumadiel in bezuiniging		184	367	551
Doorschuiven bezuiniging aandeel Noardeast-Fryslân	S	-516	-1.033	-1.549

Omdat een taakstelling niet wordt geaccepteerd bij de beoordeling van het structurele evenwicht van de begroting wordt de taakstelling uit de begroting gehaald en als ambitie opgenomen vanaf het jaar 2021.

x € 1.000	I/S	2019	2020	2021
Bezuinigingsambitie vanaf 2021				
Bezuinigingsambitie op basis van een in 2020 uit te voeren benchmark van € 0,7 miljoen in 2021 oplopend tot € 2.1 miljoen in 2023		0	0	700
Aandeel Dantumadiel in bezuinigingsambitie		0	0	-184
Aandeel Noardeast-Fryslân in bezuinigingsambitie	S	0	0	516

3.5.2. Harmonisatie begrotingen

Door het samenvoegen van drie gemeentelijke begrotingen zijn we tegen verschillende werkwijzen aangelopen die geharmoniseerd moeten worden. De effecten zijn in onderstaande tabel weergegeven en hebben een structureel karakter.

x € 1.000	I/S	2019	2020	2021
Wegvallen stelpost vrijval kapitaallasten	S	-175	-293	-293
Hogere stelpost afschrijvingen vervangingsinvesteringen	S			-26
Harmonisatie afschrijvingssystematiek (annuïtair naar lineair)	S	-419	-398	-376
Harmoniseren berekening rentetoerekening	S	69	67	65

3.6. Evaluatie Organisatie en Formatie plan

In 2018 is een evaluatie van het Organisatie en Formatie plan (O&F-plan) gedaan. Uit deze evaluatie zijn worden een aantal aanpassingen voorgesteld. Gezien de fase waarin de organisatie zich op dit moment bevindt is het de aanbeveling om incidenteel personele interventies te plegen om problemen op te lossen en beperkt structurele aanpassingen te doen. Hieronder wordt per onderwerp de aanpassing beschreven inclusief het financiële effect daarvan.

3.6.1. Effecten gedekt binnen de loonsom

Uit de evaluatie O&F plan is voor € 2,3 miljoen aan uitbreiding gevraagd, het merendeel van deze aanvragen zijn niet gehonoreerd. Van sommige functies is wel bepaald dat dit echt een knelpunt is en dat dit incidenteel ingevuld moet worden. Deze functies worden voor 2019 incidenteel bekostigd uit de beschikbare loonsom.

Uit de evaluatie is ook gebleken dat een aantal functies voor herwaardering in aanmerking komen. Deze functies worden nog getoetst aan de HR21 systematiek. Wanneer alle aangevraagde herwaarderingen toegekend worden heeft dit een structureel effect van € 491.000. Deze kosten worden ook opgevangen binnen de bestaande loonsom.

x € 1.000	I/S	2019	2020	2021
Evaluatie O&F plan gedekt binnen de loonsom (voor zowel Noardeast-Fryslân als voor Dantumadiel)				
O&F plan incidenteel	I	-1.090		
O&F plan incidenteel, dekking uit loonsom	I	1.090		
O&F plan herwaardering maximaal	S	-491	-491	-491
O&F plan herwaardering maximaal, dekking uit loonsom	S	491	491	491

3.6.2. Weeffouten

Bij de ambtelijke fusie zijn een aantal functies 'vergeten'. Het gaat om de volgende functies: Facilitair ICT-medewerker, Medewerker kunstbeheer, Coördinator financieel beheer, Beleidsmedewerker verlichting, Medewerker contractbeheer en een Arbo-coördinator. Naast de "vergeten functies" zijn er nog twee functies die niet zijn opgenomen in de formatie, maar die al jaren worden ingehuurd met als dekking gemeentelijke budgetten. Het gaat hierbij om de administratief medewerker bij "De Klyster" en de BOA's.

x € 1.000	I/S	2019	2020	2021
O&F-plan weeffouten, structureel effect		-257	-257	-257
Aandeel Dantumadiel		67	67	67
Totaal Noardeast-Fryslân	S	-190	-190	-190

3.6.3. Afslanken management op basis van de Besturings- en Organisatiefilosofie (BOF)

Naar aanleiding van de besluitvorming in de BOF om het CMT te verkleinen wordt het O&F-plan op dat punt aangepast door 3 fte strategisch leidinggevende te verminderen. Hierbij merken wij nog op dat bij het vaststellen van het O&F-plan in 2016 via het addendum al 1 strategisch leidinggevende is bezuinigd om het plan dekkend te krijgen, zodat nu financieel nog een besparing van 2 fte is in te boeken.

Tegenover de vermindering van het aantal strategisch leidinggevendens staat een uitbreiding van 2 fte teamleiders. Dit leidt tot onderstaande financieel effect.

x € 1.000	I/S	2019	2020	2021
O&F-plan BOF: afname 3 strategisch managers		239	239	239
O&F-plan BOF: toename 2 teamleiders		-221	-221	-221
Structureel voordeel aanpassing BOF		18	18	18
Aandeel Dantumadiel		-5	-5	-5
Totaal Noardeast-Fryslân	S	13	13	13

3.6.4. Nieuwe (wettelijk verplichte) functies

Er zijn een aantal functies die niet zijn opgenomen in het O&F-plan die nodig zijn vanwege wetswijzigingen of taakuitbreidingen vanuit het Rijk. Het gaat om de volgende functies:

Preventiemedewerker (0,78 fte):

Het is wettelijk verplicht om een preventiemedewerker in dienst te hebben volgens artikel 13 van de Arbowet. De taken van de preventiemedewerker hebben tot doel om ongevallen en verzuim te voorkomen. Dit betekent dan ook dat de preventiemedewerker een belangrijke rol moet spelen bij:

- de uitvoering van de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E)
- samenwerking met en advies aan de ondernemingsraad
- de samenwerking met de bedrijfsarts aan preventie
- het verzorgen van voorlichting en onderricht
- de opzet van een Arbo managementsysteem
- registratie en onderzoek van ongevallen
- het beantwoorden van Arbo-vragen van medewerkers in de organisatie

Evenementen coördinator (0,8 fte):

In zowel Noardeast-Fryslân als Dantumadiel zijn er evenementen waar coördinatie vanuit de gemeente gewenst is. Om onze rol als gemeenten op dit terrein goed te kunnen waarmaken stellen wij voor een evenementen coördinator aan te stellen.

Medewerker adrescontrole (0,4 fte)

Het doel van deze functie is verbetering geven aan de kwaliteit van de adresregistraties in de basisregistraties.

Bovenstaande functies leiden tot onderstaande financieel effect:

x € 1.000	I/S	2019	2020	2021
O&F-plan nieuwe functies, structureel effect		-105	-105	-105
Aandeel Dantumadiel		28	28	28
Totaal Noardeast-Fryslân	S	-77	-77	-77

3.6.5. Verschuiving werkzaamheden openbare werken

Medio 2016 zijn de begraafplaatsen van Dantumadiel geprivatiseerd, wat voor Dantumadiel een besparing op het personeel tot gevolg zou hebben. Bij het aangaan van de Gemeenschappelijke regeling DDFK-gemeenten is hier onvoldoende rekening mee gehouden en zijn deze personele uren over gegaan naar de GR. Het gevolg is dat er structurele formatie is ingebracht waar feitelijk geen werkzaamheden meer voor zijn. In de praktijk blijkt dit echter anders te zijn. Door areaaluitbreiding in Dantumadiel ten gevolge van de Centrale As wordt de formatieve inzet van de begraafplaatsen nu feitelijk ingezet voor deze werkzaamheden.

Per saldo kan deze wijziging van werkzaamheden budgetneutraal verlopen.

x € 1.000	I/S	2019	2020	2021
Vermindering werkzh. begraafplaatsen Dantumadiel		85	85	85
Verhoging werkzh. door areaaluitbreiding CA Dantumadiel		-85	-85	-85
	S	0	0	0

3.7. Bestuurlijke fusie

3.7.1. Effecten algemene uitkering

Het bestuurlijk fuseren heeft tot gevolg dat er een lagere algemene uitkering wordt ontvangen dan de uitkeringen van de losse gemeenten samen. Door de herindeling vervallen de vaste bedragen van 2 gemeenten. Dat effect werkt op twee onderdelen door. In de algemene uitkering en in de WMO (vooral t.b.v. huishoudelijke hulp). Daarmee verliest de nieuwe gemeente € 749.000 aan Algemene uitkering.

Het vaste bedrag in de algemene uitkering is bedoeld ter dekking van de bestuurskosten. Deze vallen voor de nieuwe gemeente lager uit door verlaging van het aantal burgemeesters, wethouders, raadsleden, griffiers en bestuursondersteuning. Naast het vaste bedrag zijn er nog enkele andere maatstaven die wijzigen.

De maatstaf buitenwater is gemaximeerd tot 10.000 hectare. De huidige gemeenten Dongeradeel en Ferwerderadiel komen er voor in aanmerking en overschrijden beide het maximum niet. De nieuwe gemeente echter wel, waardoor een deel van de compensatie wordt afgetopt.

De maatstaf klantenpotentiëlen geven een vergoeding voor het leveren van diensten aan de eigen inwoners en die in het verzorgingsgebied daarbuiten. Ze zijn er in twee varianten, lokaal en regionaal. Beiden stijgen iets na herindeling.

Bodemfactoren lopen op bij een slappe bodem, als gevolg waarvan sneller dan normaal rioleringen en wegen moeten worden vervangen. Ferwerderadiel heeft een hoge factor, Kollumerland een lage. Kollumerland heeft echter een iets grotere oppervlakte land en oppervlakte bebouwing in woonkern. Dat leidt er toe dat de bodemfactoren in de woonkernen en in het buitengebied iets dalen door de herindeling.

Als laatste stijgt de omgevingsadressendichtheid binnen de kernen in zeer lichte mate.

Samengevat geeft dat de volgende cijfermatige verlaging van de algemene uitkering.

Vast bedrag	€ 716.726 -
Vast bedrag WMO 2007 (HHH)	€ 32.000 -
Buitenwater	€ 71.032 -
Klantenpotentiëlen	€ 17.112 +
bodemfactoren	€ 47.773 -
OAD en woonruimten	€ 5.630 +
Totaal	€ 844.788 -

Gerelateerd aan het bedrag van de algemene uitkering is dat 1,9 %, ofwel ± € 18,50 per inwoner.

3.7.2. Bestuurskosten

Door de fusie dalen de bestuurskosten met € 612.000. Het voordeel op de kosten voor de gemeente secretaris is € 197.000. Per saldo is er een besparing op de raadsbudgetten aan € 9.000. De griffiekosten stijgen met een bedrag van € 7.000, voornamelijk door een uitbreiding op de Griffie.

3.7.3. Bestuursondersteuning

Als gevolg van de bestuurlijke fusie ontvangt Noardeast-Fryslân een lager bedrag aan algemene uitkering dan de drie gemeenten in de huidige situatie opgeteld ontvangen. Daar tegenover staat dat er sprake is van een besparing op de structurele kosten van raadsleden, collegeleden en gemeentesecretarissen. Per saldo is sprake van een financieel nadeel van € 34.000. In deze startnotitie gaan wij er vanuit dat dit nadeel kan worden gecompenseerd door besparingen op de ambtelijke formatie van bestuursondersteunende medewerkers. In 2020 zal een benchmark worden uitgevoerd om na te gaan waar deze besparingen kunnen worden gerealiseerd.

3.7.4. Voorziening wachtgeld

Burgemeesters en wethouders hebben op basis van de wet Arhi per 01-01-2019 recht op een wachtgeldvergoeding. Voor het bepalen van de voorziening zijn we uitgegaan van de maximale verplichting en wordt ten laste gebracht van de herindelingsvergoeding.

x € 1.000	I/S	2019	2020	2021
Effecten bestuurlijke fusie				
Lagere kosten besturen		612	612	612
Lagere kosten secretaris		215	215	215
Hogere kosten secretaris		-18	-18	-18
Lagere kosten raad		9	9	9
Hogere kosten Griffie/Griffieondersteuning		-7	-7	-7
Lagere bijdrage Algemene uitkering		-845	-845	-845
Totaal effect bestuurlijke fusie	S	-34	-34	-34
Taakstelling effect best. fusie opvangen binnen loonsom	S	34	34	34
Treffen voorziening wachtgeld	I	-1.127		

4. Financiële positie Noardeast-Fryslân.

Om een doorkijkje te maken naar de financiële positie van de gemeente Noardeast-Fryslân, is uit de saldi van de individuele gemeenten het verwachte saldo van de toekomstige nieuwe gemeente afgeleid.

Hierbij merken wij wel op dat bij het samenvoegen van de begrotingen onderwerpen naar voren kunnen komen die zowel positief als negatief van invloed kunnen zijn op het begrotingssaldo. De hieronder weergegeven financiële positie is nog zonder uit harmonisatie van beleid voortvloeiende effecten. Zo kunnen er effecten ontstaan door het harmoniseren van leges en tarieven.

Hieronder gaan wij in op het verwachte structurele perspectief van Noardeast-Fryslân.

4.1. Financiële positie | structureel

De tabel hieronder geeft de ontwikkeling van het begrotingssaldo uitgaande van de primitieve begrotingen 2018 van de DFK gemeenten en de al daarop door de raden vastgestelde begrotingswijzigingen. Daaraan is toegevoegd het effect van onvermijdbare ontwikkelingen, harmonisatie effecten door het samenvoegen van drie begrotingen en de effecten van de bestuurlijke fusie.

x € 1.000	I/S	Noardeast-Fryslân		
		2019	2020	2021
Begrotingssaldo primitieve begroting 2018-2020	S	812	1.072	1.869
Reeds toe besloten / verwerkt in begrotingswijzigingen:				
Structurele effecten 2e tussentijdse rapportage 2017	S	-134	-134	-140
Verhoging krediet reconstructie Diepswallen	S	-28	-28	-28
Nieuwe ontwikkelingen, onvermijdbaar:				
Meicirculaire 2018, alleen effect algemene middelen	S	2.431	3.163	3.797
Frictiekosten GR DDFK (garantietoelagen € 705k i.p.v. € 758k)		49	53	53
Frictiekosten voordeel aandeel Dantumadiel		-13	-13	-13
Frictiekosten voordeel Noardeast-Fryslân	S	36	40	40
Frictiekosten bovenformatief personeel, alleen 2019 ambt. fusie		-444	0	0
Frictiekosten bovenformatief personeel, aandeel Dantumadiel		116	0	0
Frictiekosten ambt. fusie aandeel Noardeast-Fryslân	I	-328	0	0
Dekking uit herindelingsvergoeding	I	328	0	0
Frictiekosten bovenformatief personeel, alleen 2019 bestuurlijke fusie	I	-282	0	0
Dekking uit herindelingsvergoeding	I	282	0	0
Autonome stijging loonkosten (3,5%)	S	-880	-880	-880
Autonome prijsstijging (2,4%)	S	-469	-477	-480
Hogere bijdrage FUMO	S	pm	pm	pm
Hogere bijdrage VRF	S	-97	-97	-128
ICT vervangingsinvesteringen		-63	-64	-65
ICT vervangingsinvesteringen bijdrage Dantumadiel		17	17	17
ICT Vervangingsinvesteringen deel Noardeast-Fryslân		-46	-47	-48
Dekking stelpost vervangingsinvestering		46	47	48
Totaal	S	0	0	0
ICT Programma Digitaal werken incidenteel		-891	0	0

		Noardeast-Fryslân		
x € 1.000	I/S	2019	2020	2021
ICT Programma Digitaal werken incidenteel bijdrage Dantumadiel		234	0	0
ICT Programma Digitaal werken incidenteel deel Noardeast-Fryslân	I	-657	0	0
ICT Programma Digitaal werken structureel		-307	-277	-277
ICT Vrijval lasten door vervanging systemen en reeds aanwezige dekking		217	268	268
ICT programma digitaal werken structureel bijdrage Dantumadiel		24	2	2
ICT Programma Digitaal werken incidenteel deel Noardeast-Fryslân		-66	-7	-7
Dekking stelpost vervangingsinvestering		66	7	7
Totaal	S	0	0	0
Hogere bijdrage SSC		-530	-530	-530
Dekking binnen huidige begroting		195	195	195
Hogere bijdrage SSC bijdrage Dantumadiel		88	88	88
Totaal hogere bijdrage SSC	S	-247	-247	-247
O&F plan, aanpassing sociaal domein		-1.968	-1.968	-1.968
Aandeel Dantumadiel in loonkosten sociaal domein		516	516	516
Beschikbare ruimte in sociaal domein		1.452	1.452	1.452
Structureel effect aanpassen O&F plan sociaal domein	S	0	0	0
Effect realistisch ramen sociaal domein		-1.437	-1.442	-1.402
Inzet deel buffer van 1,5 mln. bestemd voor onzekerheden en nieuw beleid		1.437	1.442	1.402
Structureel effect realistisch ramen sociaal domein	S	0	0	0
Bijgesteld structureel exploitatiesaldo		1.424	2.412	3.803
Subtotaal incidenteel		-657	0	0
Harmonisatie effecten, begrotingen DFK				
Doorschuiven bezuiniging op personeel met 2 jaar		-700	-1.400	-2.100
Aandeel Dantumadiel in bezuiniging		184	367	551
Doorschuiven bezuiniging aandeel Noardeast-Fryslân	S	-516	-1.033	-1.549
Wegvallen stelpost vrijval kapitaallasten	S	-175	-293	-293
Hogere stelpost afschrijvingen vervangingsinvesteringen	S			-26
Harmonisatie afschrijvingssystematiek (annuitair naar lineair)	S	-419	-398	-376
Harmoniseren berekening rentetoerekening	S	69	67	65
Evaluatie O&F plan gedekt binnen de loonsom (voor zowel Noardeast-Fryslân als voor Dantumadiel)				
O&F plan incidenteel	I	-1.090		
O&F plan incidenteel, dekking uit loonsom	I	1.090		
O&F plan herwaardering maximaal	S	-491	-491	-491
O&F plan herwaardering maximaal, dekking uit loonsom	S	491	491	491
O&F plan weeffouten niet gedekt binnen de loonsom				
O&F plan weeffouten, structureel effect		-257	-257	-257

		Noardeast-Fryslân		
x € 1.000	I/S	2019	2020	2021
Aandeel Dantumadiel		67	67	67
Totaal Noardeast-Fryslân	S	-190	-190	-190
O&F plan aanpassen afslanken management o.b.v. BOF				
O&F plan BOF: afname 3 strategisch managers		239	239	239
O&F plan BOF: toename 2 teamleiders		-221	-221	-221
Structureel voordeel aanpassing BOF		18	18	18
Aandeel Dantumadiel		-5	-5	-5
Totaal Noardeast-Fryslân	S	13	13	13
O&F plan nieuwe functies				
O&F plan nieuwe functies, structureel effect		-105	-105	-105
Aandeel Dantumadiel		28	28	28
Totaal Noardeast-Fryslân	S	-77	-77	-77
O&F plan verschuiving werkzaamheden openbare ruimte				
Vermindering werkzh. begraafplaatsen Dantumadiel		85	85	85
Verhoging werkzh. door areaaluitbreiding CA Dantumadiel		-85	-85	-85
	S	0	0	0
Effecten bestuurlijke fusie				
Lagere kosten besturen		612	612	612
Lagere kosten secretaris		215	215	215
Hogere kosten secretaris		-18	-18	-18
Lagere kosten raad		9	9	9
Hogere kosten Griffie/Griffieondersteuning		-7	-7	-7
Lagere bijdrage Algemene uitkering		-845	-845	-845
Totaal effect bestuurlijke fusie	S	-34	-34	-34
Taakstelling effect best. fusie opvangen binnen loonsom	S	34	34	34
Treffen voorziening wachtgeld	I	-1.127		
Actueel structureel exploitatiesaldo incl. effecten bestuurlijke fusie		129	501	1.370
<i>Subtotaal incidenteel</i>		-1.784	0	0

Vanuit de afgesproken uitgangspunten:				
Resultaten van de meerjarenramingen 2017-2020 in de begroting 2017 mogen in 2019 geen lagere uitkomst hebben	S	291	1.026	1.026
Actueel exploitatiesaldo na uitgangspunt meerjarenraming		-162	-525	344

Bezuinigingsambitie vanaf 2021				
Bezuinigingsambitie op basis van een in 2020 uit te voeren benchmark van € 0,7 miljoen in 2021 oplopend tot € 2.1 miljoen in 2023		0	0	700
Aandeel Dantumadiel in bezuinigingsambitie		0	0	-184
Aandeel Noardeast-Fryslân in bezuinigingsambitie	S	0	0	516
Actueel exploitatiesaldo na verwerking bezuinigingsambitie		-162	-525	860

Uit de tabel blijkt dat Noardeast-Fryslân een sluitend meerjarenperspectief heeft oplopend van € 129.000 in 2019 tot € 1.370.000 in 2021. Hiermee wordt echter nog niet volledig voldaan aan het uitgangspunt van een saldo van € 291.000 in 2019 en € 1.026.000 in 2020. De doelstelling van een structureel exploitatiesaldo van € 1.026.000 wordt wel bereikt in 2021.

4.2. Financiële positie | eenmalig middelen

Als uitgangspunt voor DFK is genomen dat de minimale omvang van de algemene reserves op 1-1-2019 gelijk zal zijn aan de berekende weerstandcapaciteit volgens een algemeen geaccepteerde methodiek en op basis van een reëel inzicht in de geïnventariseerde risico's van de gezamenlijke gemeenten. Bij de rekening 2017 is een eenduidige systematiek gehanteerd voor het bepalen van de aanwezige risico's en het daarbij behorende weerstandsvermogen wat aangehouden dient te worden in de algemene reserve.

Met betrekking tot de eenmalige financiële positie is als uitgangssituatie genomen de stand van de algemene reserve van de DFK gemeenten per 1-1-2018. De geraamde toevoegingen en onttrekkingen (meerjarig) zijn op dit saldo gemuteerd, waarna er een saldo op basis van rechten en verplichtingen ontstaat. In de perspectiefnota worden een aantal zaken eenmalig gedekt. Deze mutaties leiden tot een saldo op transactiebasis voor Noardeast-Fryslân:

Algemene reserve

Bedragen x € 1.000	Noardeast-Fryslân
Stand 1 januari 2018	15.419
<u>Vermeerderingen:</u>	
- Voorlopig Rekeningsresultaat 2017	-847
- Toevoeging t.l.v. de exploitatie	2.375
<i>Totaal vermeerderingen</i>	<u>1.528</u>
<u>Verminderingen:</u>	
Doorlopende verplichtingen uit 2016 en 2017	132
Geraamde onttrekkingen begroting 2018-2021	8.575
<i>Totaal verminderingen</i>	<u>8.707</u>
Stand 31 december, incl. meerjarige toevoegingen en onttrekkingen	<u>8.240</u>
Stand Algemene reserve op basis van verplichtingen	
Stand incl. verplichtingen	<u>8.240</u>
Friciekosten bovenformatief personeel, alleen 2019 bestuurlijke fusie	-282
Dekking uit Fusie uitkering Rijk	282
DDFK: Friciekosten bovenformatief personeel, alleen 2018	-328
Dekking uit Fusie uitkering Rijk	328
ICT Programma Digitaal werken incidenteel	-657
Afboeken boekwaarde PDW	-134
Treffen voorziening wachtgeld	-1.127
Dekking uit Fusie uitkering Rijk	1.127

Algemene reserve

Bedragen x € 1.000	Noardeast-Fryslân
Terugvloeien 'voorfinanciering' kosten ambtelijke fusie uit rijksbijdrage bestuurlijke fusie	2.747
Toevoeging aan reserve achterstallig onderhoud kapitaalgoederen	-1.000
Terugvloeien 'voorfinanciering' kosten bestuurlijke fusie uit rijksbijdrage bestuurlijke fusie	1.671
Totaal mutatie algemene reserve	2.627
Stand na ontwikkelingen Startnotitie o.b.v. verplichtingen	10.867
Minimum omvang	3.385
Overwaarde o.b.v. verplichtingen	7.481

Op basis van de huidige informatie en inzichten beschikt Noardeast-Fryslân over een weerstandsvermogen van ongeveer € 10,8 miljoen. Dit is € 7,5 miljoen meer dan de berekende noodzakelijke minimumomvang van het weerstandsvermogen, bepaald bij het opstellen van de jaarrekening 2017, uitgaande van de berekeningen van de drie gemeenten samen. Bij de begroting zal opnieuw een calculatie worden gemaakt van het noodzakelijke minimum niveau van het weerstandsvermogen.

Opgemerkt moet worden dat het voorlopige jaarrekeningresultaat is opgenomen, door resultaatbestemming kan het saldo afwijken. Verder zijn er mogelijk nog verplichtingen die ten laste van de vrije ruimte gebracht moeten worden. Hierbij moet gedacht worden aan de invoering van een nieuw zaakstelsel en personele inzet om gevolg te geven aan de uitgevoerde loonheffing scan. Op dit moment zijn de financiële gevolgen nog niet bekend, via de tussentijdse rapportage wordt hierover gerapporteerd.

Bij de begroting zal ook een voorstel gedaan worden hoe om te gaan met de bestemmingsreserves. Hierbij kan het voorstel zijn om reserves in stand te houden, samen te voegen of op te heffen.

Bedragen x € 1.000	Noardeast-Fryslân
Saldo bestemmingsreserves (zie bijlage 1 voor een specificatie per gemeente)	18.415.552

4.3. Herindelingsvergoeding

De herindelende gemeenten ontvangen van het Rijk een vergoeding, de zogenoemde herindelingsvergoeding. Hieruit worden onder andere de voorbereidingskosten van de ambtelijke- en bestuurlijke fusie, personele frictiekosten, wachtgeld van bestuurders en eventuele huisvestingskosten betaald.

De vergoeding wordt uitgekeerd in de periode 2018-2022, volgens de volgende verdeelsleutel:

Verloop uitkering vergoeding Rijk **bedragen x € 1.000**

Gemeente	Jaar	Bedrag uitkering
Dongeradeel	2018	709
Ferwerderadiel	2018	709
Kollumerland c.a.	2018	709
Noardeast-Fryslân	2019	3.401
	2020	1.700
	2021	1.700
	2022	1.700
Totaal uitkering		10.628

Op dit moment liggen al de nodige claims op de € 10,6 miljoen wat de huidige stand van de algemene reserves negatief beïnvloed omdat deze voorgefinancierd moeten worden. In onderstaande tabel zijn de verplichtingen tot en met deze perspectiefnota opgenomen:

Verplichten ten laste herindelingsvergoeding

bedragen x € 1.000

Vorbereidingskosten ambtelijke fusie	1.163
Tijdelijk personeel i.v.m. processen	1.084
Vorbereidingskrediet bestuurlijke fusie	500
Frictiekosten GR DDFK 2018	490
Kosten programmagroep Harmonisatie	3.299
Instellen voorziening wachtgeld	1.127
Frictiekosten ambt en best. fusie 2019	610
Totaal verplichtingen	8.273

Van de totaal beschikbare € 10,6 miljoen is al € 8,273 miljoen geclaimd. Hierbij is wel uitgegaan van de maximale schadelast bij het instellen van de voorziening wachtgeld. De werkelijke voorziening kan lager uitpakken wanneer bestuurders een andere functie gaan bekleden of terugkeren in het nieuwe college. De personele frictiekosten kunnen nog jarenlang doorlopen, deze worden echter jaarlijks bepaald en ten laste gebracht van de herindelingsvergoeding. Ook voor de huisvesting, bijvoorbeeld kosten van aanpassingen aan de raadszaal, of het afboeken van boekwaarden van de gemeentekantoren kunnen ten laste van de herindelingsvergoeding komen.

Als we de uitgaven naast de inkomsten leggen, dan is duidelijk dat de kosten voor de baat gaan, de herindelingsvergoedingen die we krijgen over de jaren 2018, 2019 en 2020 zijn al volledig benut, de vergoeding over 2021 is bijna voor twee derde opgebruikt.

Verplichten ten laste herindelingsvergoeding
bedragen x € 1.000

Kas ritme	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
< 2017	-2.747		-2.747
2018	-3.789	2.126	-4.410
2019	-1.737	3.401	-2.746
2020		1.700	-1.046
2021		1.700	654
2022		1.701	2.355
Totaal saldo	-8.273	10.628	2.355

Bijlage 1: Bestemmingsreserves Noardeast-Fryslân

Bestemmingsreserves	Toevoeging / onttrekkingen		Saldo incl mutaties
	1-1-2018	2018 ev.	
Dongeradeel			
Reserve bouwgrondexploitatie	614.632		614.632
Reserve afwikkeling grondexploitaties	129.500		129.500
Reserve dorpen en wijken	26.848		26.848
Reserve herstructurering	1.146.213	-258.500	887.713
Reserve dekking kapitaallasten	4.158.550	66.000	4.224.550
Reserve ontsluiting Noord-Oost Friesland	12.540		12.540
Reserve openbare verlichting	83.981	-3.045	80.936
Reserve herinrichting Dockumer Sluys	58.115		58.115
Reserve economische ontwikkeling	333.220	-320.053	13.167
Reserve projecten Agenda Netwerk Noordoost	207.192		207.192
Reserve buitenonderhoud schoolgebouwen	40.536		40.536
Reserve toeristisch recreatieve ontwikkeling	1.361		1.361
Reserve armoedebestrijding	50.540	-50.540	0
Reserve sociaal domein	4.676.048	-178.800	4.497.248
Reserve frictiekosten fusie	91.000	-91.000	0
Reserve risico BUIG	427.000	-427.000	0
Reserve huishoudelijke hulp toelage	412.104	-412.104	0
Reserve herinrichting markt	260.000	-26.500	233.500
Reserve knelpunten dorpen	37.036		37.036
Reserve precario	0	1.773.000	1.773.000
Reserve MfsA Tolhuispark	429.563	-152.000	277.563
Totaal	12.581.347	-80.542	13.115.437
Ferwerderadiel			
reserve onderwijshuisvesting	179.662		179.662
reserve recreatie en toerisme	14.318		14.318
reserve sociale aangelegenheden	405.463		405.463
reserve risico grondexploitatie	194.053		194.053
reserve alg. verplichtingen	114.447		114.447
reserve groot onderhoud gebouwen	254.681		254.681
reserve egalisatie wachtgeld wethouders	68.053	-21.788	46.265
reserve dekking afschrijvingen	100.000	-25.000	75.000
reserve realisatie ICT	33.134		33.134
reserve Zwembad	400.000		400.000
reserve Sport	73.123	-30.000	43.123
reserve achterstallig onderhoud kapitaalgoederen	1.400.000	200.000	1.600.000
reserve kapitaalgoederen risico's quick scan	60.000		60.000
reserve risico planschade A. van Dijkstr.	11.850		11.850
Totaal	3.308.784	123.212	3.431.996
Kollumerland c.a.			
Reserve wegenonderhoud	18.900		18.900
Reserve stimulering economische projecten	31.200		31.200
Reserve onderwijshuisvesting	305.421		305.421
Reserve speelvoorzieningen	78.203		78.203
Reserve sociaal domein	453.580	530.027	983.607
Reserve participatiewet/WSW	422.385	-422.385	0
Reserve onderhoud dorpshuizen	37.100		37.100
Reserve huishoudelijke hulp	300.000	-300.000	0
Reserve bedrijfsafval	41.245		41.245
Reserve bouwgrondexploitatie (algemeen)	76.357		76.357
Reserve wonen, Herstructurering en leefkwaliteit (WHL)	67.385		67.385
Reserve eigen kapitaal, niet vrij besteedbaar	40.188	-40.188	0
Reserve precarioheffing	1.568.291	-1.339.590	228.701
Totaal	3.440.255	-1.572.136	1.868.119
Totaal Noardeast-Fryslân	19.330.386	-1.529.466	18.415.552